

DECEMBER 2018

MENNESKERETLIGE UDFORDRINGER VED UDREJSECENTER PÅ LINDHOLM

At oprette et udrejsecenter for afviste og udviste udlændinge på en ubeboet ø giver en række menneskeretlige udfordringer. Udlændinge, der ikke har udsigt til at rejse ud af Danmark inden for en overskuelig fremtid, må ikke frihedsberøves. Men også langvarige og restriktive begrænsninger i deres bevægelsesfrihed og privatliv kan med tiden udvikle sig til nedværdigende behandling, som er ulovlig efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Ifølge finanslovsaftalen skal der oprettes et udrejsecenter på øen Lindholm i Stege Bugt. Oprettelsen af et udrejsecenter på Lindholm rejser flere menneskeretlige spørgsmål.

GRÆNSERNE FOR FRIHEDSBERØVELSE

Danmark kan indskrænke beboernes bevægelsesfrihed og privatliv, men forholdene på Lindholm må ikke blive så restriktive, at der er tale om frihedsberøvelse. Det er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5 at frihedsberøve udlændinge, der ikke har en reel mulighed for at forlade Danmark inden for en overskuelig fremtid. Flertallet af beboerne på Lindholm vil være udlændinge, som Danmark er forhindret i at udsende pga. juridiske eller praktiske forhindringer.

Om et forhold svarer til frihedsberøvelse, afhænger af, hvor begrænsede beboernes bevægelsesfrihed og øvrige friheder er. Staten har som udgangspunkt et stort råderum til at begrænse bevægelsesfrihed og privatliv, uden at der nødvendigvis er tale om en

frihedsberøvelse. Det beror på en konkret vurdering af hver enkel situation, om der er tale om en frihedsberøvelse. Det er derfor ikke muligt på baggrund af finanslovsaftalen alene at vurdere, om forholdene på Lindholm vil svare til frihedsberøvelse. I vurderingen af, om forholdene på Lindholm svarer til en frihedsberøvelse vil det være afgørende:

- Hvor begrænset beboernes bevægelsesfrihed er i praksis
- Hvem beboerne har mulighed for social kontakt med
- Hvor streng kontrol og overvågning beboerne er underlagt
- Om beboerne kan straffes, hvis de ikke overholder deres forpligtelser
- Hvor længe de skal bo på øen.

RET TIL BEVÆGELSESFRIHED

En person, der opholder sig lovligt i Danmark, har ret til bevægelsesfrihed. I dag anses personer på tålt ophold for at have lovligt ophold i Danmark. Det er muligt at begrænse bevægelsesfriheden, men efter nogle år risikerer indgrebet at blive uproportionalt. De

Øvrige fremtidige beboere på Lindholm har derimod ikke lovligt ophold i Danmark, og de har derfor ikke ret til bevægelsesfrihed. Med et lovforslag, der nu er i høring, ønsker regeringen dog at ændre fortolkningen, så personer på tålt ophold fremover også anses for at have ulovligt ophold i Danmark. De vil dermed miste retten til bevægelsesfrihed.

RET TIL PRIVATLIV

Det er et indgreb i udlændingenes ret til privatliv, at de vil være pålagt opholds- og meldepligt på Lindholm. Ret til privatliv gælder, selvom en udlænding ikke har lovligt ophold i Danmark. Retten til privatliv sætter en grænse for, i hvor lang tid en udlænding kan pålægges ophold på Lindholm. I de fleste tilfælde vil retten til privatliv give samme beskyttelse mod meget langvarigt ophold som retten til bevægelsesfrihed.

NEDVÆRDIGENDE BEHANDLING

Efter at have besøgt det nuværende opholdssted, Kærshovedgård, udtalte Folketingets Ombudsmand i maj 2018, at de samlede forhold for udlændinge på tålt ophold er meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførelse.

Forholdene på Lindholm må antages at blive yderlige restriktive, dels fordi det er formålet med Lindholm, dels fordi beboerne formentlig ikke fremover vil være beskyttede af retten til bevægelsesfrihed, men måske en svagere beskyttelse af deres privatliv. Der er derfor forøget risiko for, at det for navnlig sårbare

BEBOERE PÅ LINDHOLM

To grupper skal flyttes fra Udrejsecenter Kærshovedgård til Lindholm:

- **Personer på tålt ophold:** Det er udlændinge, der har udstået deres fængselsstraf og er dømt til udvisning, men som ikke kan udsendes, fordi de risikerer tortur eller dødsstraf i deres hjemlande. Der er dermed en juridisk forhindring for udsendelse, og der er ingen udsigt til, at de vil kunne rejse til deres hjemlande.
- **Udviste udlændinge,** der har udstået deres fængselsstraf, men hvor faktiske forhold står i vejen for, at de bliver udsendt. Det kan fx skyldes, at hjemlandet nægter at tage imod dem.

To grupper skal fremover bo på Lindholm:

- **Fremmedkrigere:** Personer, der har mistet deres opholdstilladelse som følge af en formodet støtte til terrorbevægelser i udlandet. De behøver ikke have begået et strafbart forhold.
- **Afviste asylansøgere,** der dømmes for overtrædelse af bl.a. straffeloven.

udlændinge kan udvikle sig til at være nedværdigende behandling, som er ulovlig efter artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.